

МОНІТОРИНГ ГОТОВНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ДО НАВЧАННЯ В ШКОЛІ (2024-2025 н. р.)

Відповідно до плану роботи на 2024-2025 навчальний рік у квітні-травні 2025 року проведена перевірка готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання.

Перевіркою було охоплено 53 дітей, які виховуються у групах старшого дошкільного віку «Перлінка», «Веселка» та «Сонечко», а саме: 20 дітей (ст. гр. «Перлінка»), 16 дітей (ст. гр. «Веселка»), 17 дітей (ст. гр. «Сонечко»).

З дітьми працюють:

вихователі групи старшого дошкільного віку «Перлінка» – (Костюк Тетяна Федорівна (освіта повна вища, спеціаліст першої категорії, педагогічний стаж 27 років), Осьмачко Ольга Іванівна (освіта повна вища, спеціаліст першої категорії, педагогічний стаж 18 років);

вихователі групи старшого дошкільного віку «Сонечко» – Белова Олена Василівна (освіта повна вища, спеціаліст другої категорії, педагогічний стаж 32 роки), Дрюхіна Катерина Олександрівна (освіта повна вища, спеціаліст другої категорії, педагогічний стаж 16 років);

вихователі групи старшого дошкільного віку «Веселка» – Древаль Валерія Олександрівна (освіта повна вища, спеціаліст другої категорії, педагогічний стаж 9 років), Лихина Ірина Іванівна (освіта повна вища, спеціаліст вищої категорії, стаж роботи 22 роки), Холошенко Маргарита Юріївна (освіта повна вища, спеціаліст другої категорії, педагогічний стаж 22 роки).

Із дітьми логопедичної групи працюють учитель-логопед Попова Наталія Андріївна (освіта повна вища, спеціаліст першої категорії, педагогічний стаж 36 років), музичний керівник Кравченко Інна Миколаївна (освіта повна вища, спеціаліст першої категорії, педагогічний стаж 25 років).

Одним із пріоритетних напрямків у роботі педагогів є здійснення підготовки дітей до школи, соціалізація дитячої особистості, надання кваліфікованої допомоги дитині у формуванні елементарних навичок навчальної діяльності та адаптації до нових соціальних умов. Належне місце в підготовці дітей до школи займають інтегровані та комплексні заняття.

У ЗДО створені всі необхідні умови для забезпечення готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання у школі, повноцінного розвитку базових якостей особистості та формування компетентності дітей у різних сферах життєдіяльності.

У групах діють центри ігрової діяльності з різними видами ігор, пізнавальної, практичної діяльності, спортивні куточки, а також центри художньо-творчої діяльності та екологічні куточки.

Педагоги здійснюють розвиток дітей за освітньою програмою для дітей від двох до семи років «Дитина», оновленим Базовим компонентом дошкільної освіти, користуються науково-методичною літературою, дидактичними посібниками, сучасним ілюстративним матеріалом та обладнанням.

Слід відзначити, що педагоги постійно шукають оптимальні форми і методи роботи, будують освітньо-виховний процес в ігровій формі, дають можливість дітям активно мислити, висловлювати свою думку, експериментувати, творити тощо. У своїй роботі педагоги використовують інноваційні технології: Костюк Тетяна Федорівна проводить цілеспрямовану роботу з формування художньо-продуктивного образотворення у дітей дошкільного віку, Осьмачко Ольга Іванівна багато часу приділяє формуванню мовотворчості у дітей, Белова Олена Василівна значну роль приділяє вихованню креативної особистості дітей дошкільного віку через розвиток її творчих здібностей, Дрюхіна Катерина Олександрівна використовує в своїй роботі з дошкільниками інноваційні технології «Блоки Дьєнеша», Холошенко Маргарита Юріївна вдало використовує новинки методичної літератури, ефективні форми та методи організації життєдіяльності дітей, Лихина Ірина Іванівна приділяє увагу формуванню мовотворчості у дітей засобами казки, Древаль Валерія Олександрівна впроваджує елементи театралізації в різні види діяльності дошкільників.

Для виявлення рівня готовності дітей до школи були проведені тести-завдання щодо рівня сформованості предметно-практичної, природничо-екологічної, математичної компетенцій та контрольні заняття, які включали завдання з різних розділів освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина».

Під час перевірки виявлено, що діти проявляють інтерес до навчання, майже всі легко йдуть на контакт, комунікабельні, легко вступають у відносини з іншими людьми, вільно почувають себе у товаристві дорослого. У дітей сформована готовність до прийняття нової соціальної ролі – школяра. Це виражається у серйозному ставленні до школи взагалі і до навчальної діяльності та вчителя, зокрема.

Рівень емоційно-вольової готовності майбутніх першокласників сформований у дітей проявляється умінням поставити мету, прийняти рішення, накреслити план дій, виконати його, проявити вольове зусилля при подоланні перешкоди, оцінити результат своєї дії.

Готовність дитини до школи в питанні інтелектуального розвитку охоплює компетентність дитини з різних розділів програми: «Комунікативний розвиток особистості», «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі», «Екопростір розвитку дитини», «Гра дитини», «Дитина у світі мистецтва».

Для успішного навчання в школі у дітей сформовані загальнонавчальні вміння та навички: організаційні, загальнопізнавальні, загальнонавчальні, оцінно-контрольні. У 8 (15%) дітей із 53 ці навички сформовані на високому рівні

Аналіз вивчення освітнього напрямку «Особистість дитини» показав, що у 34 дітей (64%) на високому рівні сформовані навички елементарних уявлень про статеву належність, діти мають елементарні знання про будову тіла людини й основні функції органів організму людини, дотримуються правил здоров'язбережувальної поведінки та правил безпечної поведінки. Вихованці орієнтуються в показниках власного здоров'я та здоров'я навколишніх людей,

розуміють важливість правильного харчування для здоров'я та розвитку людини, дотримуються навичок особистої гігієни, беруть участь в іграх та самостійно застосовують руховий досвід у повсякденному житті. Діти уміють долати негативний психічний стан, докладають вольових зусиль у подоланні труднощів, володіють основними рухами, навичками шиккування, виконують вправи з різних вихідних положень із предметами і без них. Мають уявленнь про існування свого внутрішнього світу, орієнтується в основних емоціях і почуттях, диференціюють добро і зло, намагаються стримувати негативні емоції, установлюють причинно-наслідкові та смислові зв'язки між подіями, усвідомлюють, що прізвище, ім'я та по батькові вказують на їх належність до роду, родини, індивідуальність. У 16 дітей (30%) достатній рівень знань, 2 дитини (4%) – середній рівень, 1 дитина (2%) ці навички на рівні формування.

Вивчення рівня засвоєння освітнього напрямку «Дитина в соціумі» показало, що 19 дітей (36%) на високому рівні знають ім'я та по батькові своє, своїх батьків та усвідомлюють зміст понять: «сім'я», «сімейні традиції». Вихованці усвідомлюють обов'язки кожного члена своєї родини та свої особисто, мають уявлення про різні професії дорослих та їх особливості. Знають назви предметів домашнього вжитку та побутової техніки, їх деталі, способи застосування та безпечного поводження з ними. Діти знають, що таке дружба, вирізняють знайомих людей з-поміж інших та знають правила поводження з незнайомцями. Знають назву держави, її столиці, державну символіку, назву свого міста, державні свята, назви народних оберегів-символів, особливості українського національного одягу. Переказують казки, легенди, оповідання, вірші про природу і предметний світ. Дошкільники мають уявлення про школу, особливості діяльності учня та вчителя та усвідомлюють своє місце в соціальному середовищі. У 28 дітей (53%) ці знання на достатньому рівні, 5 дітей (9%) – середній рівень засвоєння, 1 дитина (2%) ці навички на рівні формування.

Результати аналізу освітнього напрямку «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі» показали, що у 18 дітей (34%) з високим рівнем засвоєння порівнюють предмети за висотою, товщиною, шириною, довжиною та будують упорядковані послідовні ряди: великий – менший – найменший. Розпізнають геометричні фігури, їхні властивості, здійснюють серіацію і класифікацію геометричних фігур за певною ознакою. Визначають розташування предмета відносно іншого, просторове розміщення на площині, мають уявлення про співвідношення одиниць часу, вміють користуватися календарем. Діти володіють кількісною та порядковою лічбою в межах 10, утворюють число різними способами, знають склад числа в межах 10. Складають й обчислюють приклади в межах 5 на додавання та віднімання. Складають й розв'язують задачі на знаходження суми та залишку. У 22 дітей (42%) ці знання на достатньому рівні, 11 дітей (21%) – середній рівень засвоєння, у 2 дітей (3%) ці навички на рівні формування.

Аналіз проявів активності під час обстеження освітнього напрямку «Дитина у світі мистецтва» показав, що у 12 дітей (23%) на високому рівні сформовані знання про художні твори. Діти пригадують повну назву твору,

відповідають на запитання в різних видах бесід за змістом прочитаного, відтворюють зміст почутих творів, розуміють ідею твору, аналізують і оцінює вчинки персонажів. Вихованці створюють власні художні образи в різних видах образотворчої діяльності, передають своє ставлення до них, орієнтуються на колір, лінію, форму, ритм. Залюбки виявляють ініціативу в музично-рухових і пісенних імпровізаціях, прагнуть грати на улюбленому дитячому музичному інструменті, визначають самостійно жанр маршу, пісні, танцю, впізнають мелодію знайомого музичного твору, називають улюблені музичні твори. Співають улюблені пісні емоційно, виразно, природним голосом. У 27 дітей (51%) ці знання на достатньому рівні, 12 дітей (23%) мають середній рівень засвоєння, у 2 дітей (3%) ці навички на рівні формування.

Щодо вивчення рівня засвоєння освітнього напрямку «Дитина у природному довкіллі» можна сказати, що 17 вихованців (32%) старшого дошкільного віку мають високий рівень засвоєння. Діти мають загальне уявлення про життя людей на планеті Земля, обізнані із природним середовищем планети Земля та Всесвітом як цілісним організмом, у якому взаємодіють повітря, вода, ґрунт, рослини, тварини, люди, Сонце і Місяць. Усвідомлюють, що вітер – це рух повітря може бути різної сили. Знають, що вода буває прісна і солоня, у ній живуть живі істоти, розрізняють стани води, розуміють, як вона надходить до осель, як впливає на вироблення енергії. Мають уявлення, що суша може бути різної форми, що в її надрах є корисні копалини. Цікавляться інформацією природничого характеру, мають бажання зрозуміти суть явищ, визначати взаємозв'язки, називають пори року, їх прикмети та ознаки. Усвідомлюють причини природних явищ, розрізняють та характеризують їх, володіють навичками безпечної поведінки. Орієнтуються у небезпечних явищах природи, володіють елементарними навичками поводження з вогнем. Називають найпоширеніші рослини своєї місцевості, усвідомлюють, що рослини потребують світла, води, поживного ґрунту, залежать від стану погоди. Мають уявлення про види рослин: дикорослі, культурні, кімнатні та лікарські рослини та розуміють, чим вони корисні для нас. Розпізнають тварин за їхніми зовнішніми ознаками, класифікують їх. Знають види птахів та мають знання про зміни, що відбуваються у тварин, птахів та комах у різні пори року. Орієнтуються в тому, що довкілля і життєдіяльність людини взаємопов'язані. Мають уявлення, що люди здійснюють природоохоронні заходи для збереження та відновлення тварин і рослин, що зникають. Прагнуть до самостійних дій у природі (доглянути дерево, куш, протидіяти тим, хто шкодить). У 22 дітей (42%) ці знання на достатньому рівні, 12 дітей (23%) мають середній рівень засвоєння, у 2 дітей (3%) ці навички на рівні формування.

Вивчаючи рівень засвоєння освітнього напрямку «Гра дитини» стало зрозуміло, що діти творчо відображають у грі діяльність та взаємини дорослих, намагається урізноманітнити сюжет гри, виявляють цікавість і бажання до відображення об'єктів навколишньої дійсності. Знають та впізнають різні види іграшок, знають їх властивості. Визначаються із сюжетом гри, змістом ігрових дій, вибором іграшок, дотримуються ігрового партнерства і рольових способів

поведінки, норм та етикету спілкування у процесі гри. Свідомо ставиться до гри з однолітками, отримує радість та задоволення від гри, ініціюють, обирають, підтримують та вибудовують різні сюжети. Уміють з організувати спільну з однолітками діяльність, налагоджувати взаємини. На високому рівні засвоєння – 25 дітей (47%), достатній рівень – 24 дитини (45%), середній рівень – 3 дітей (%), на рівні формування – 1 дитина (2%).

Результат аналізу освітнього напрямку «Мовлення дитини» показав, що 9 дітей (17%) старшого дошкільного віку правильно вимовляє всі групи звуків рідної мови, слова і фрази за допомогою наголосу та інтонації, відчують риму, вміють римувати слова, вживають у мовленні слова-назви предметів, дій, ознак, властивостей, добирають синоніми, антоніми, омоніми, багатозначні слова. Правильно вживають різні форми слів для назви тих самих об'єктів, утворюють назви дитинчат тварин, зокрема з пестливими суфіксами, назви малят тварин і назви тварин жіночого роду від іменників чоловічого роду і навпаки. Узгоджують різні частини мови в роді числі та відмінку, розпізнають і добирають спільнокореневі слова, уміють скласти прості та складні речення. Діти розуміють, що в Україні українська мова є державною. Правильно і чітко вимовляють всі звуки української мови, спілкуються українською мовою, слухають і розуміють мовлення дорослих, казки, оповідання, вірші, запам'ятовують їх. Уміють підтримувати розмову, будують різні форми діалогу, слухають свого співрозмовника, зрозуміло відповідають на запитання різного характеру. Діти переказують казки, оповідання, складають описові та сюжетні розповіді за дидактичною картинкою та порівняльні описи двох іграшок. У 30 дітей (57%) ці знання на достатньому рівні, 12 дітей (23%) мають середній рівень засвоєння, у 2 дітей (3%) ці навички на рівні формування.

Підготовка до навчання в школі дітей з недорозвиненням мовлення спрямована на корекцію мовного дефекту та підготовку до оволодіння елементами грамоти. Значне місце у підготовці дітей з дефектами мовлення до навчання у школі приділяється учителем-логопедом Поповою Н.А. Успішній роботі учителя-логопеда сприяє сучасно облаштований, окремий логопедичний кабінет. Результати роботи щодо поліпшення мовлення у дітей мають позитивну динаміку, зокрема: мовлення у нормі – 9 дітей, 3 дітей за кордоном та одна дитина за межами області робота проводилася дистанційно. 1 дитина направлений на повторне обстеження в ІРЦ для продовження корекційної роботи в школі).

Слід відмітити, що вихователями приділяється увага підготовці руки до письма, що безперечно сприяє і розумовій активності.

Доцільно відмітити позитивні результати компетентності у художньо-естетичного розвитку дітей. Більшість дітей є активними учасниками театральних постановок художньо-театральної студії закладу.

Узагальнюючи результати обстеження різних компонентів готовності дітей до навчання в школі, можна зробити висновок, що із 53 обстежених дітей – 51 дитина (96%) готові до школи, діти зрілі у фізіологічному й соціальному відношенні, засвоїли програму, мають певні емоційно-вольові навички, володіють розумовими операціями, вміють узагальнювати, диференціювати

предмети і явища довкілля, уміють планувати свою діяльність і здійснювати самоконтроль, позитивно ставляться до навчання, здатні до саморегуляції поведінки.

**Готовність дітей старшого дошкільного віку
до школи (компетентність за освітньою Програмою
для дітей від двох до семи років «ДИТИНА»)**

Група	Готові до навчання в школі	Не готові до навчання в школі
Ст.гр. «Перлинка»	19 (95%)	1 (5%)
Ст. гр. «Сонечко»	16 (94%)	1 (6%)
Ст.гр. «Веселка»	16 (100%)	0 (0%)
Всього	51 (96%)	2 (4%)